

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE

PRZEDMIOT: HISTORIA

KLASA: VII

Lekcja/ dział	Wymagania na ocenę				
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
1. Kongres wiedeński	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska; - zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815); - wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim; - podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze; - zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815); - prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; - przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki; - zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815); - identyfikuje postać Aleksandra I; - przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu „sto dni”; - identyfikuje postacie: Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Aleksandra I; - omawia przebieg „stu dni” Napoleona; - ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; - przedstawia działalność Świętego Przymierza. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę Napoleona i Francuzów w okresie jego powrotu do kraju; - ocenia zasady, w oparciu o które stworzono ład wiedeński; - ocenia działalność Świętego Przymierza; - wyjaśnia, dlaczego Turcja nie przystąpiła do Świętego Przymierza.

<p>2. Rewolucja przemysłowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja przemysłowa, maszyna parowa, manufaktura; – zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763); – identyfikuje postać Jamesa Watta; – wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, urbanizacja, kapitalizm; – identyfikuje postacie: Samuela Morse’a; – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej; – omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: skonstruowania telegrafu (1837); – identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego; – zna zasady kapitalizmu; – wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy; – przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia; – przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji; – wyjaśnia znaczenie wynaleźenia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji; – opisuje sposób działania maszyny parowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności narodzin przemysłu w XIX w.; – ocenia gospodarcze i społeczne skutki rozwoju przemysłu w XIX w.
<p>3. Nowe idee polityczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariata, strajk, fabrykanci; – wymienia ideologie społeczno-polityczne w XIX wieku. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm, związek zawodowy; – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Adama Smitha; – charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa; – przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach; – przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, liberalizm ekonomiczny, manifest komunistyczny; – zna datę wydania Manifestu komunistycznego (1848); – wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami; – wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ nowych ideologii na życie społeczne i polityczne w pierwszej połowie XIX w.;
<p>4. Przeciwno Świętemu Przymierzu</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wiosna Ludów, uwłaszczenie; – zna datę Wiosny Ludów (1848–1849); – wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; – wymienia przyczyny Wiosny Ludów. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu burżuazja; – zna datę wybuchu Wiosny Ludów we Francji (II 1848); – identyfikuje postać Ludwika Napoleona Bonapartego; – przedstawia przyczyny Wiosny Ludów; – przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów; – przedstawia skutki Wiosny Ludów w Europie. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lipcowa, rewolucja lutowa, dekabryści; – zna daty: dekabrystów (XII 1825), wojny krymskiej (1853–1856); – identyfikuje postacie: Mikołaja I; Aleksandra II; – wskazuje na mapie państwa, w których w latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania; – omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji; – przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie państwa zaangażowane w wojnę krymską; – opisuje przebieg Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach włoskich; – wymienia przyczyny i skutki wojny krymskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Karola X, Ludwika Filipa, Lajosa Kossutha; – ocenia znaczenie Wiosny Ludów dla państw i narodów europejskich.

<p>1. Po upadku Księstwa Warszawskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie; - zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); - wymienia ustalenia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia, Galicja, unia personalna; - charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; - wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego; - wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; - wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim; - wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: namiestnik, protektorat; - identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego; - charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego; - opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej; - charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego; - omawia proces uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim i austriackim. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848); - wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim; - porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki reformy uwłaszczeniowej w zaborze pruskim; - ocenia rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; - wymienia wady i zalety ustroju Królestwa Polskiego.
<p>2. Powstanie listopadowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa; - zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); - identyfikuje postać Piotra Wysockiego; - wymienia przyczyny powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: cenzura, kalizanie, konspiracja, dyktator; - identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I, Waleriana Łukasińskiego; - wymienia przykłady organizacji spiskowych i ich cele; - wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; - omawia przyczyny klęski powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II-X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6-7 IX 1831); - identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater; - wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; - wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; - opisuje przebieg nocy listopadowej - charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchy wojny polsko-rosyjskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831); - identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego, Tomasza Zana; - wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty; - opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej; - przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności; - opisuje okoliczności powstania organizacji spiskowych; - przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia różnice pomiędzy opozycją legalną i nielegalną w Królestwie Polskim; - ocenia stosunek władz carskich do opozycji legalnej i nielegalnej; - ocenia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia.

<p>3. Polacy po powstaniu listopadowym</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, Wielka Emigracja; – identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego; – wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji; – wymienia główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego; – wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji; – wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, represja, emisariusz; – identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; – wymienia formy działalności Polaków na emigracji; – omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Statut organiczny, kontrybucja; – identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego; – zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtelu Lambert (1833); – charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; – przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtelu Lambert. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Komitetu Narodowego Polskiego (1831), Gromad Ludu Polskiego (1835), wprowadzenia Statutu organicznego (1832); – identyfikuje postacie: Stanisława Worcella, Wiktora Heltmana; – przedstawia program Komitetu Narodowego Polskiego – omawia poglądy Gromad Ludu Polskiego; – omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wprowadzenia rosyjskiego kodeksu karnego w Królestwie Polskim (1847); – opisuje działalność kulturalną Polaków na emigracji; – ocenia politykę władz zaborczych wobec Polaków po upadku powstania listopadowego.
<p>4. Wiosna Ludów na ziemiach polskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie; – zna datę: wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846); – wymienia tereny objęte powstaniem krakowskim; – wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu rabacja galicyjska; – zna datę: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848); – identyfikuje postacie: Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli; – wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborami; – omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego; – omawia przebieg i skutki rabacji galicyjskiej; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848); – identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego ; – opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim; – omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę bitwy pod Miłosławiem (IV 1848); – identyfikuje postacie: Józefa Lompy, Emanuela Smółki; – przedstawia przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego; – przedstawia działalność polskich społeczników na Warmii, Mazurach i Śląsku. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę chłopów galicyjskich wobec szlachty i powstania krakowskiego; – ocenia skutki Wiosny Ludów na ziemiach polskich – ocenia decyzję władz austriackich o uwłaszczeniu chłopów.
<p>5. Kultura polska pod zaborami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm; – identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina; – wymienia poglądy romantyków. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: racjonalizm, mesjanizm; – identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego; – wymienia przykłady dzieł polskich romantyków; – wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Joachima Lelewela, Artura Grottgera; – charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm; – wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera, Antoniego Malczewskiego; – przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę: otwarcia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1817), otwarcia Uniwersytetu Warszawskiego (1816); – ocenia wpływ romantyzmu na niepodległościowe postawy Polaków

<p>1. Stany Zjednoczone w XIX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Północ, Południe, dyskryminacja; – zna datę wojny secesyjnej (1861–1865); – identyfikuje postać Abrahama Lincolna; – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Konfederacja, Unia; – zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863); – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; – charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; – wymienia skutki wojny secesyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalanej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie; – zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); – opisuje przebieg wojny secesyjnej; – wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa; – dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitwy pod Gettysburgiem (VII 1863), kapitulacji wojsk Konfederacji (VI 1865), ataku na Fort Sumter (IV 1861); – wskazuje na mapie etapy rozwoju terytorialnego Stanów Zjednoczonych w XIX w.; – porównuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie zniesienia niewolnictwa w Stanach Zjednoczonych.
<p>2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871); – identyfikuje postać Giuseppe Garibaldiego; – wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec; – wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”; – zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871); – identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka; – wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi; – wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii (1864), bitwy pod Sadową (1866), bitwy pod Sedanem (1870); – przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy; – opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec; – wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch; – omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec; – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny Piemontu z Austrią (1859), wybuchu powstania w Królestwie Obojga Sycylii (1860), zajęcia Wenecji przez Królestwo Włoch (1866), zajęcia Państwa Kościelnego przez Królestwo Włoskie (1870); – identyfikuje postacie: Henriego Dunant’a; – wskazuje na mapie etapy jednoczenia Włoch i Niemiec. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia metody stosowane przez Ottona Bismarcka i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia swoich państw.
<p>3. Kolonializm w XIX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm, metropolia; – identyfikuje postać królowej Wiktorii; – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu kompania handlowa – wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii; – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ekspansja, eksterminacja, Kompania Wschodnioindyjska; – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych; – przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych; – przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: powstanie sipajów, wojny opiumowe, wojny burskie, powstanie bokserów; – porównuje proces kolonizacji Afryki i Azji. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę mocarstw kolonialnych wobec podbitych ludów i państw.

<p>4. Przemiany polityczno-społeczne w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, monarchia parlamentarna, demokracja; – wyjaśnia, na czym polegał proces demokracji; – wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja (chadecja), emancypantki, sufrażystki; – identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII; – wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: nacjonalizm, szowinizm, syjonizm; – przedstawia założenia programowe socjalistów; – charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji; – przedstawia cele i metody działania anarchistów; – omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami; – wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: solidaryzm społeczny, społeczeństwo industrialne, Międzynarodówka, encyklika; – zna datę ogłoszenia encykliki Rerum novarum (1891); – przedstawia wpływ ideologii nacjonalizmu na kształtowanie się różnych postaw wobec narodu i mniejszości narodowych; – przedstawia okoliczności kształtowania się syjonizmu i jego założenia. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę ustanowienia 1 maja Świętem Pracy (1889); – porównuje systemy ustrojowe w XIX-wiecznej Europie.
<p>5. Postęp techniczny i kultura przełomu XIX i XX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa; – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku; – przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej; – wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja; – zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859), – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Auguste'a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela; – przedstawia założenia teorii ewolucji; – wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne; – wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm; – identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charelsa Dickensa, Pierre'a Curie; – charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu; – charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze; – wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów; – wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.; – przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: historyzm, symbolizm, futurizm, ekspresjonizm; – zna datę pierwszych igrzysk olimpijskich (1896); – identyfikuje postacie: Émile'a Zoli, Roberta Kocha, Karla Benza, Gottlieba Daimlera, – wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na spadek liczby zachorowań i śmiertelności w XIX w.; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie rozpowszechnienia nowych środków transportu; – ocenia znaczenie budowy Kanału Sueskiego i Kanału Panamskiego dla rozwoju komunikacji; – wyjaśnia, w jaki sposób podglądy pozytywistów wpłynęły na literaturę i sztukę przełomu XIX i XX w.
<p>1. Powstanie styczniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna, branka, dyktator; – zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); – identyfikuje postać Romualda Traugutta; – wymienia założenia pracy organicznej; – określa przyczyny powstania styczniowego; – wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, wojna partyzancka, ukaz; – identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza; – wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; – przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”; – przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego; – wskazuje na mapie miejsca walk powstańczych; – omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu odwilż (wiosna) posewastopolska; – identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga; – zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863); – charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim; – wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”; – omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego; – wyjaśnia, jaką rolę w upadku 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna”; – zna daty: aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863); – identyfikuje postacie: Andrzeja Zamojskiego, Józefa Hauke-Bosaka; – wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania; – porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Aleksandra Wielopolskiego; – ocenia postawy dyktatorów powstania styczniowego.

			powstania odegrała kwestia chłopska.		
2. Po powstaniu styczniowym	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, germanizacja; – identyfikuje postać Michała Drzymały; – wymienia bezpośrednio represje wobec uczestników powstania styczniowego; – charakteryzuje politykę germanizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: trójjalizm, Kraj Przywiślański, autonomia, kulturkampf, strajk szkolny, rugie pruskie; – zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901); – identyfikuje postać Marii Konopnickiej; – wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; – przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych; – wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; – wymienia instytucje autonomiczne w Galicji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kibitka, tajne komplety, Komisja Kolonizacyjna, Hakata; – identyfikuje postać Ottona von Bismarcka, Mieczysława Ledóchowskiego, Piotra Wawrzyniaka; – zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886); – omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem; – omawia postawę Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Latający, Towarzystwo Czytelni Oświatowych, nowela osadnicza, ustawa kagańcowa; – zna datę ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904), – przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę caratu wobec ludności polskiej na ziemiach zabranych; – ocenia postawę Polaków w Królestwie Polskim wobec rusyfikacji i germanizacji; – ocenia znaczenie autonomii galicyjskiej dla rozwoju polskiego życia narodowego.
3. Zmiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: emigracja zarobkowa, robotnicy; – identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego; – wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.; – wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo; – zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864); – wymienia przykłady przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady; – charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji; – omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe; – zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851); – identyfikuje postać Franciszka Stefczyka; – przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim; – omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego; – omawia rozwój spółdzielczości w Galicji; – charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów; – zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko-wiedeńskiej (1848); – wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki; – opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę Polaków wobec różnych problemów związanych z rozwojem gospodarczym ziem polskich pod zaborami;

<p>4. Działalność polityczna na ziemiach polskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę rewolucji 1905–1907; - rozwinie skrót: SDKP , SDKPiL, PPS, PSL; - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa; - wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela, solidaryzm narodowy; - zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905); - identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg, Ignacego Daszyńskiego; - wymienia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich; - charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską; - wymienia przyczyny i przebieg rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim; - wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu endecja; - zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903); - wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS; - przedstawia założenia ruchu robotniczego i ruchu narodowego; - przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna; - zna daty: powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa i Litwy (1900), Stronnictwa Ludowego (1895), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897); - identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Stojalcowskiego, Franciszka Stefczyka, Marii i Bolesława Wyslouchów; - omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich; - wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji; - porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL; - porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jaki wpływ miała działalność partii politycznych na postawy Polaków pod zaborami; - ocenia skalę realizacji haseł polskich partii politycznych w XIX i na początku XX w.
<p>5. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska; - identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego; - wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc; - podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu modernizm; - wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury; - charakteryzuje kulturę Młodej Polski; - wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczeniowa, skauting; - wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury; - wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu ogródki jordanowskie, - identyfikuje postacie: Henryka Jordana, Heleny Modrzejewskiej, Andrzeja Małkowskiego, Kazimierza Prószyńskiego; - wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała kłeska powstania styczniowego; - charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność tworzenia literatury i malarstwa ku pokrzepieniu serc.

<p>1. Świat na drodze ku wojnie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze/państwa centralne, trójporozumienie/ententa, aneksja; – wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójporozumienia; – wskazuje cele trójprzymierza i trójporozumienia; – wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907); – wyjaśnia znaczenie terminów: kocioł bałkański; – wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami; – przedstawia przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach; – wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw w drugiej połowie XIX i na początku XX w.; – opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójporozumienia; – omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: I wojny bałkańskiej (1912), II wojny bałkańskiej (1913), wojny rosyjsko-japońskiej (1904–1905), bitwy pod Cuszimą (1905); – przedstawia wpływ konfliktów kolonialnych na sytuację w Europie; – przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ konfliktów bałkańskich na zaostrezenie sytuacji międzynarodowej w Europie.
<p>2. Na frontach I wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front; – identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga; – zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918); – wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny; – wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, wojna manewrowa, nieograniczona wojna podwodna; – zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918); – wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych; – wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny; – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni; – wskazuje przyczyny klęski państw centralnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu U–boot, ofensywa; – identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa; – przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy; – przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: przyłączenia się Włoch do ententy (1915), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917); – wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro-Węgrzech; – opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim; – przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki ogłoszenia przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej; – ocenia skutki zastosowania nowych rodzajów broni; – porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim.
<p>3. Rewolucje w Rosji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Armia Czerwona, łagry; – zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917); – identyfikuje postać Włodzimierza Lenina; – rozwinie skrót ZSRS. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa; – zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922); – identyfikuje postać Mikołaja II; – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji październikowej; – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej; – wymienia, kto sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Komisarzy Ludowych, dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czecha, tezy kwietniowe; – zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917); – identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego; – omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej; – określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: eserowcy, mienszewicy; – zna datę powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917); – identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorij Rasputin; – wymienia założenia programowe rosyjskich stronnictw politycznych; – omawia przebieg rewolucji lutowej; – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki przewrotu bolszewickiego dla Rosji i Europy.

<p>4. Sprawa polska podczas I wojny światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie; - zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; - wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Błękitna Armia; - zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917); - omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy), Rada Regencyjna; - zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918); - wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; - przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: Kompania Kadrowa, Legion Puławski, I II Brygada Legionów Polskich; - zna daty: odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Legionu Puławskiego (1914); - przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje taktykę prowadzenia działań na froncie wschodnim i zachodnim; - ocenia wkład Legionów Polskich w odzyskanie niepodległości przez Polaków.
<p>1. Świat po I wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy; - zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); - wymienia państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim; - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego - przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal; - zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933); - identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta; - wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej; - wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, wolne miasto, mały traktat wersalski; - charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego; - charakteryzuje działalność Ligi Narodów; - charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim; - charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934) - identyfikuje postacie: Davida Lloyd George'a, Thomasa Wilsona, Vittorio Orlando; - omawia postanowienia pokojów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec; 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skuteczność funkcjonowania ładu wersalskiego; - ocenia wpływ wielkiego kryzysu gospodarczego na sytuację polityczną w Europie; - wyjaśnia, jaką rolę w podważeniu ładu wersalskiego odegrał układ w Locarno.
<p>2. Narodziny faszyzmu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, führer; - zna daty: marszu na Rzym (1922), przejścia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); - identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera; - wymienia cechy charakterystyczne faszyzmu i nazizmu. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: marsz na Rzym, antysemityzm, „czarne koszule”, ustawy norymberskie, totalitaryzm, Gestapo; - zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938); - identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera; - opisuje okoliczności przejścia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera; - charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: noc długich noży, ustawy norymberskie, noc kryształowa, totalitaryzm; - zna daty: przejścia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejścia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934); - wyjaśnia, w jaki sposób nazisci kontrolowali życie obywateli. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, pucz, indoktrynacja, pakti laterańskie; - zna daty: powstania Związków Włoskich Kombatanów (1919), puczu monarchijskiego (1923), powstania Narodowej Partii Faszystowskiej (1921), podpalenia Reichstagu (II 1933); - przedstawia sytuację Włoch i Niemiec po zakończeniu I wojny światowej; - omawia przyczyny popularności faszystów we Włoszech i nazistów w Niemczech. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego w Europie zyskały popularność rządy totalitarne; - ocenia zbrodniczą politykę nazistów do 1939 r.; - ocenia wpływ polityki prowadzonej przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera na życie obywateli.

<p>3. ZSRS – imperium komunistyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki, łagier; – zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); - rozwinie skrót NEP; – identyfikuje postać Józefa Stalina; – wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, Gułag; – zna datę układu w Rapallo (1922); – wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki; - rozwinie skrót NKWD; – wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kolchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, czystka; – zna daty: ogłoszenia NEP (1921), wielkiej czystki (1936–1938), kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933); - rozwinie skrót: WKP(b); – identyfikuje postacie: Władysława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; – omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny; – wskazuje na mapie największe skupiska łagrów; – wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy; – charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Stalina wobec przeciwników; – ocenia skutki reform gospodarczych wprowadzonych w ZSRS przez Stalina.
<p>4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, emancypacja, prawa wyborcze; – identyfikuje postać Charliego Chaplina; – wymienia rodzaje mass mediów; – wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce; – przedstawia społeczne skutki I wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym; – charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, dadaizm, surrealizm, futurizm; – identyfikuje postać Orsona Wellesa; – wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: funkcjonalizm, socrealizm, indoktrynacja; – identyfikuje postać Rudolfa Valentino ; – zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918); – wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie po zakończeniu I wojny światowej.
<p>5. Świat na drodze ku II wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, Anschluss, oś Berlin-Rzym-Tokio (państwa osi); – identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera; – wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch; – podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera; – wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu appeasement; – zna daty: Anschlusu Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938); – identyfikuje postać Francisco Franco; – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; – wymienia postanowienia konferencji w Monachium. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu państwo marionetkowe, remilitaryzacja; – zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939); – przedstawia przyczyny Anschlussu Austrii; – identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina; – przedstawia proces militaryzacji Niemiec; – omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny domowej w Hiszpanii (1936-1939), ataku Japonii na Chiny (1937), proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939); – przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej; – wyjaśnia przyczyny i skutki ekspansji Japonii na Dalekim Wschodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę polityków państw zachodnich na konferencji w Monachium; – ocenia skutki polityki appeasementu dla Europy.

<p>1. Odrodzenie Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); - identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego; - wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich; - wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa; - identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego; - omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu nacjonalizacja; - umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919); - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy; - przedstawia założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację polityczną na ziemiach polskich w pierwszym roku niepodległości; - ocenia polityczne starania Polaków w przededniu odzyskania niepodległości; - ocenia rolę, jaką odegrał Józef Piłsudski w momencie odzyskania niepodległości.
<p>2. Kształtowanie się granic odrodzonej Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt; - zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); - identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego; - wymienia postanowienia pokoju ryskiego; - wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu Orleńskie; - zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921); - identyfikuje postacie: Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego; - wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar powstania wielkopolskiego; - omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; - przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską; - omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; - omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, „cud nad Wisłą”, koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, „bunt” Żeligowskiego; - zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920), - identyfikuje postacie: Wojciecha Korfatego, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego; - wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim; - porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; - charakteryzuje przebieg wojny polsko- bolszewickiej; - wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich, - przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna daty: zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920); - identyfikuje postać Józefa Hallera; - charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy; - przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.; - omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawę kijowskiej i jej skutki; - opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę Polaków wobec ekspansji ukraińskiej w Galicji Wschodniej; - ocenia przyczyny klęski Polski w plebiscycie na Warmii, Mazurach i Powiślu; - ocenia postawę Polaków wobec walki o polskość Śląska; - omawia okoliczności zaślubin Polski z morzem.

3. Rządy parlamentarne	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu Naczelnik Państwa; – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego; – wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej; – wymienia państwa, z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, konstytucja marcową, hiperinflacja; – zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922); – wymienia postanowienia konstytucji marcowej; – wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią; – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfańskiego, Władysława Grabskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: wojna celna, system parlamentarny, Kresy Wschodnie; – wymienia postanowienia małej konstytucji; – omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza; – charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata, dywersja; – identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Ignacego Daszyńskiego, Maurycego Zamoyńskiego, Jana Baudouin de Courtenaya; – charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej; 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926; – charakteryzuje wpływ słabości politycznej rządów parlamentarnych na pozycję międzynarodową II Rzeczypospolitej.
4. Zamach majowy i rządy sanacji	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja; – zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego; – wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934); – wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, autorytaryzm, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi; – identyfikuje postać Józefa Becka; – wymienia przyczyny zamachu majowego; – charakteryzuje przebieg zamachu majowego; – przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie; – zna datę dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930); – identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Ślawnika, Edwarda Rydza-Śmigłego; – opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna datę procesu brzeskiego (1932); – wyjaśnia znaczenie terminów: partyjniactwo „cuda nad urną”, grupa pułkowników; – porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej; – charakteryzuje rządy sanacyjne; – przedstawia politykę sanacji wobec opozycji; – omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje polski autorytaryzm na tle przemian politycznych w Europie; – ocenia zamach majowy i jego wpływ na losy II Rzeczypospolitej i jej obywateli.
5. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy; – wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię; – wymienia różnice między Polską A i Polską B; – rozwinie skrót COP; – charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym; – przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, reforma walutowa, hiperinflacja, magistrala węglowa; – identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego; – na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej; – omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej; – wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; – przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni; 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, getto ławkowe, hiperinflacja; – zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937); – wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej; – przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości; – omawia założenia i realizację reformy rolnej; – omawia stosunki polsko-żydowskie; – wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwa; 	<ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931); – opisuje sposoby przewyżczenia trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej; – charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ reform Władysława Grabskiego na sytuację gospodarczą II Rzeczypospolitej; – ocenia znaczenie portu gdynińskiego dla gospodarki II Rzeczypospolitej; – ocenia gospodarczą działalność Eugeniusza Kwiatkowskiego; – ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych.

6. Kultura i nauka II RP	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm; - identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego; - wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła; - wymienia nurty, które powstały w malarstwie i architekturze. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: ekspresjonizm, impresjonizm; - identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima; - omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej - wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: formizm, modernizm, funkcjonalizm; - identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wígury; - wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP; - wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: skamandryci, awangarda; - zna datę reformy szkolnictwa (1932); - identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Hanki Ordonówny; - wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia; - charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze i literaturze II Rzeczypospolitej. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia dorobek kultury i nauki polskiej w okresie międzywojennym.
7. Schyłek niepodległości	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); - wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym; - przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.; - wymienia postanowienia paktu Ribbentrop- Mołotow. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminu: Zaolzie, eksterytorialność; - zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938); - identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Władysława Mołotowa, Józefa Becka; - wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS; - omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich; - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; - wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939); - przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie; - charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej; - wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera; - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia pozycję II Rzeczypospolitej na arenie międzynarodowej; - ocenia postawę rządu polskiego wobec problemu Zaolzia.